

страждання, але і звільнить цінні ресурси для лікування інших людей, які хочуть і можуть вижити.

Аргументи «проти» є такими:

1. Можлива практика лікарських помилок. Лікарі можуть помилково діагностувати смертельну хворобу, і людина, яку ще можна врятувати, прийме рішення про еутаназію.

2. Вбивства, що можуть бути замасковані під еутаназію. Дозвіл процедури може сприяти вчиненню вбивств, оскільки злочинці можуть маскувати його як активну добровільну еутаназію. А ще це можуть бути й родичі, близькі, що зацікавлені в отриманні спадщини тощо.

3. Релігійні аспекти. Згідно з переконаннями віруючих, кожна людина – творіння Боже і не може бути позбавлена життя довільно, тобто, вважають віряни, все у волі Божій.

4. Зупинка прогресу в науці. Якщо процедура еутаназії буде узаконена, вчені стануть розробляти менше препаратів, які полегшують страждання хворих та сприяють їх одужанню.

Таким чином, виходячи з вищезазначеного, на сьогодні в Україні не існує однозначної відповіді на питання щодо запровадження еутаназії. Вважаємо його досить актуальним та таким, що потребує свого подальшого розгляду як на доктринальному рівні, так і поступового вирішення на законодавчому.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Ворона В.А. Право на еутаназію як складова права людини на життя. Право України. 2010. № 5. С. 199–205.
3. Мизонова Ю. Как в разных странах относятся к эвтаназии. URL:<http://gazeta19.ru/index.php/v-rossii-i-mire/item/5360-kak-v-raznykh-stranakh-otnosyatsya-k-evtanazii> (дата звернення 22.04.2019).
1. Олендій Л. Евтаназія: гідна смерть чи вбивство? // Львівська Газета. <http://www.gazeta.lviv.ua/articles/2005/05/19/5294/> (дата звернення 25.04.2019).
5. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 № 435-IV. Редакція: 28.02.2019, Діє з 31.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n1538> (дата звернення 20.04.2019).

Юрійчук І.В.

аспірант юридичного факультету
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Право на адміністративне оскарження як гарантія захисту прав людини при наданні адміністративних послуг

Однією із форм правового захисту людини у відносинах з публічною адміністрацією при наданні адміністративних послуг, є інститут адміністративного оскарження, метою якого є повне і своєчасне запобігання та усунення будь-яких порушень законності та дисципліни у діяльності органів публічної адміністрації. Він забезпечує активну участь громадян у захисті своїх прав в адміністративному порядку, адже діяльність адміністративних органів,

особливо в частині відносин з громадянами, підлягає обов'язковому зовнішньому контролю. Важливо, щоб можна було оскаржити не лише адміністративний акт, тобто кінцеве рішення у конкретній індивідуальній справі, а й процедурні дії та рішення, а також бездіяльність органу публічної адміністрації.

Загалом в адміністративному праві існують два основні способи оскарження імовірно незаконних рішень: адміністративне оскарження та судовий розгляд.

Адміністративне оскарження – це запит, адресований органу публічної влади, за яким потерпіла особа вимагає прийняття адміністративних заходів щодо адміністративного акту: анулювання, зміна або навіть видача нового акту. Судовий розгляд, з іншого боку, є змагальним процесом, за яким фізична особа передає конфлікт з публічною владою до (адміністративних) судів.

Варто зазначити, що адміністративне оскарження та судовий перегляд є незалежними, а правила їх здійснення зазвичай не заважають одна одній. Кожна дія може бути здійснена окремо, а ті, хто потерпає від адміністративного рішення, можуть вільно вибирати між цими двома способами оскарження рішень. Інші юрисдикції, не вводячи адміністративного оскарження, все ще по-різному пов'язують адміністративне оскарження до судового розгляду [5, с. 1].

Часто саме при розгляді скарги відбувається перше реальне спілкування адміністративного органу з громадянином. У такому разі особа отримує можливість викласти додаткові аргументи, що не були враховані при прийнятті рішення. Відповідно адміністративний орган може змінити рішення або ж докладніше роз'яснити мотиви прийнятого рішення скаржнику і тоді, можливо, особа відмовиться від подальшого судового оскарження. У такий спосіб адміністративне оскарження може допомагати у залагодженні потенційного конфлікту між адміністративним органом і особою.

Важливо також, що лише в порядку адміністративного оскарження є можливість переглянути адміністративний акт не лише на предмет законності, а й доцільності [4, с. 170].

Ми повністю погоджуємося з думкою Р.С. Мельника та В.М. Бевзенка, що зручність та швидкість адміністративного оскарження означає:

- 1) спрощену процедуру подання адміністративної скарги;
- 2) спрощений, порівняно з адміністративним судочинством, розгляд адміністративної справи, порушеної за адміністративною скаргою;
- 3) ухвалення рішення щодо вимог скаржника й фактичних обставин викладених у скарзі, упродовж скорочених строків;
- 4) можливість негайного й безпосереднього подання адміністративної скарги до уповноваженого суб'єкта;
- 5) обов'язкове й беззаперечне виконання рішення суб'єкта публічної адміністрації, який розглядав адміністративну скаргу, підпорядкованим суб'єктом чи посадовою особою;
- 6) можливість вільного вибору скаржником форми скарги, яка подається суб'єкту публічної адміністрації;
- 7) відносно довільний спосіб викладення змісту скарги;
- 8) простоту у визначенні суб'єкта публічної адміністрації, якому підвладна скарга [3, с. 348-349].

Попри вагому науковому зацікавленості учених окресленою проблемою, як зазначає М.В. Лошицький, назвати інститут адміністративного оскарження досконалим важко, підтвердженням чому є застарілість багатьох норм чинного

законодавства в цій сфері правового регулювання, слабка ефективність їх реалізації, невідповідність значної частини правових норм реаліям сьогодення, численні скарги громадян на рішення, дії (бездіяльність) посадових осіб суб'єктів владних повноважень тощо. Усе це зайвий раз підкреслює необхідність наукового опрацювання інституту адміністративного оскарження з метою вироблення оптимального механізму забезпечення законності й дисципліни в діяльності органів публічної адміністрації. Не применшуючи значення судового захисту прав особи, варто відзначити важливість збереження та оновлення інституту адміністративного оскарження [2, с. 147].

Зокрема, ефективність будь-якої процедури оскарження ґрунтується на принципі неупередженості. Скаргу повинен розглядати не той суб'єкт, що прийняв рішення або готував його. Саме тому в порядку адміністративного оскарження скарга має розглядатися вищим у порядку підлеглості органом або посадовою особою відносно тих, що прийняли рішення. Такий орган або посадова особа є «суб'єктом розгляду скарги». Чинним Законом України «Про звернення громадян» цілком обґрунтовано заборонено направляти скарги громадян для розгляду тим органам або посадовим особам, дії чи рішення яких оскаржуються.

Водночас, навіть якщо скаргу розглядає вищий у порядку субординації орган чи посадова особа, дуже важко досягти належного рівня неупередженості (безсторонності) та об'єктивності. Адже на такі відносини впливає і відомчо-корпоративна солідарність, і особисті відносини між колегами з публічної адміністрації, і уявний «захист державних інтересів» тощо. Тому зарубіжний досвід (Нідерланди, Польща) ґрунтується на позитивній практиці створення та функціонування спеціальних апеляційних органів громадського чи змішаного типу. Залучення громадськості до розгляду скарг на рішення адміністрації сприяє впровадженню духу партнерства та рівності між владою та громадянами, оскільки члени таких органів розглядають скарги з точки зору звичайних громадян, а не відомчих інтересів. І саме тут досягається більший рівень неупередженості та об'єктивності [4, с. 171].

Закон «Про звернення громадян» передбачає, що скарга на рішення може бути подана протягом одного року з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням [1]. Закон не враховує, що рішення адміністративних органів можуть швидко виконуватись, і тоді може виникати проблема повернення попереднього стану та відшкодування шкоди (наприклад, у будівельних справах). Через це строк для адміністративного оскарження мав би бути коротшим. Наприклад, у Польщі такий строк становить 14 календарних днів, в Угорщині - 15.

Принциповим питанням у механізмі адміністративного оскарження є правові наслідки подання скарги, зокрема, зв'язок подання скарги та виконуваності оскаржуваного рішення. Розвинені країни по-різному вирішують це питання. Наприклад, у Швейцарії скарга має відкладальну дію. Так само у Польщі адміністративне рішення не може виконуватись, доки не закінчиться строк для його оскарження в адміністративному порядку, а подання скарги у встановлений строк затримує виконання рішення. Аналогічний підхід і в Угорщині. У країнах, де оскарження громадянином в адміністративному порядку не зупиняє дії акта (наприклад, Нідерланди, Франція), у законодавстві передбачена можливість звернення одразу безпосередньо до адміністративного органу або суду за так званим «швидким захистом», тобто з клопотанням про зупинення дії адміністративного акта [4, с. 172].

Загалом, це не є вичерпний перелік певних недоліків у правовому регулюванні та функціонуванні інституту адміністративного оскарження в Україні, але це дає підстави для подальшої розробки та напрацювання нових підходів до розуміння даного інституту адміністративного права.

Висновки. Право на адміністративне оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації безпосередньо до них самих або до адміністративних органів, які є вищими в ієрархічній системі підпорядкування, є важливим та необхідним механізмом для позасудового вирішення спору між громадянами та відповідними органами при наданні адміністративних послуг. Вирішення такого роду спорів в адміністративному порядку через застосування інституту адміністративного оскарження забезпечує можливість для фізичних та юридичних осіб захистити свої інтереси, виявити проблеми та недоліки у роботі органів публічної адміністрації та своєчасно усунути їх, зберегти час та зусилля, не застосовуючи судову форму захисту.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про звернення громадян» від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР (з останніми змінами та доповненнями від 22.05.2018 р.) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 47, ст.256.
2. Лошицький М. В. Адміністративне оскарження як спосіб захисту прав громадян у діяльності органів публічної адміністрації / М. В. Лошицький // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 31(2). - С. 146-150.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014 – 376 с.
4. Публічна адміністрація і громадяни: адміністративно-правове регулювання відносин: монографія / кол. авт.: О.Ф. Андрійко, О.А. Банчук, В.А. Дерещ, Ж.В. Завальна, Т.Є. Кагановська, Л.Є. Кисіль, К.О. Крахмальова, Д.М. Лук'янець, В.П. Нагребельний, М.В. Плотнікова, К.Ю. Пуданс, М.В. Старинський, В.П. Тимошук. – Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН Ураїни, 2017. – 376 с.
6. Dragos, Dacian C., Administrative Appeal (March 19, 2016). A. Farazmand (ed.), Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance, springer, 2016. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3143437>.

Заровецька О.Є.

студентка юридичного факультету
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Судовий контроль за виконанням судових рішень

Важливе місце у системі стадій цивільного судочинства посідає контрольна функція суду у процесі здійснення правосуддя. Тут слід зауважити, що у разі виконання усіх процесуальних вимог, судово-контрольна діяльність буде однією із форм здійснення правосуддя в його широкому розумінні.

В цілому поняття судового контролю за виконанням судових рішень визначається як форма реалізації судової влади та системи передбачених процесуальним законом засобів [1, с. 78].